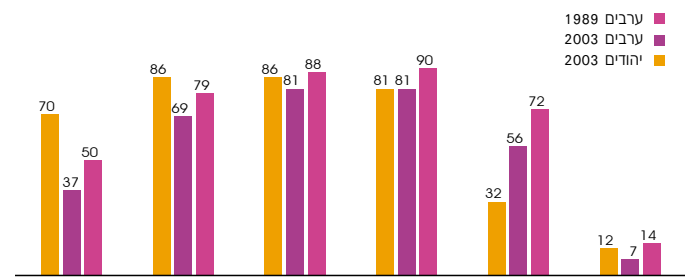

● בשנת 2003 היו כ-300 אלף ערבים בכוח העבודה האזרחי - 233 אלף גברים (60% מכלל הגברים בני 15 ומעלה) ו-65 אלף נשים (17%). השיעור בקרב גברים ערבים דומה לזה שבקרב גברים יהודים, אולם השיעור בקרב נשים ערביות נמוך פי שלושה מזה של נשים יהודיות.

● הירידה בשיעור ההשתייכות לכוח העבודה של גברים ערבים מסוף שנות ה-80 (מכ-68% ל-60%) הייתה תלולה יותר מזו שבקרב גברים יהודים (מכ-62% ל-60%). הירידה בולטת במיוחד בקרב בני 55-64 ומציינת את הקדמת הפרישה מעבודה. הירידה בשיעור בקרב הצעירים קשורה לגידול בשיעורי הלמידה.

12. אחוז גברים בכוח העבודה, לפי גיל, 1989, 2003

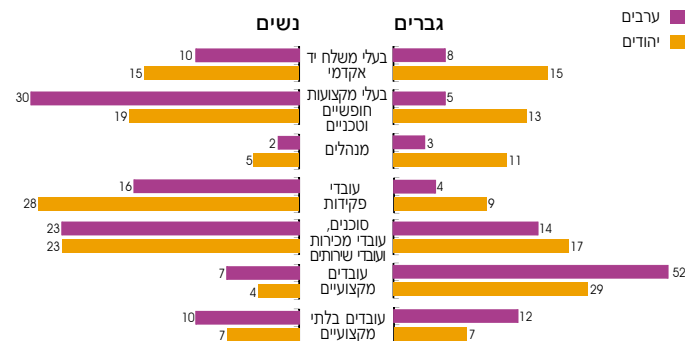
● 60% מהערבים בכוח העבודה הם בני 15-34 (40% בקרב היהודים).

● 24% מהערבים בכוח העבודה למדו 13 שנים או יותר, שיעור כפול לעומת 1990 (13%), אך קטן פי שניים מהשיעור בקרב היהודים (50%). בולט החלק הגדול של נשים ערביות שלמדו 13 שנים ומעלה מכלל הנשים הערביות בכוח העבודה (51%), שהוא יותר מכפול מאשר בקרב הגברים (22%).

● שיעור ההשתייכות לכוח העבודה של גברים ערבים בעלי תואר אקדמי מגיע ל-84% ושל נשים ערביות - ל-62% (79% ו-76%, בהתאמה, בקרב היהודים). חלקם של העובדים בעבודה חלקית מכוח העבודה קטן יותר בקרב גברים ערבים (12%) מאשר בקרב גברים יהודים (16%), וגדול יותר בקרב נשים ערביות (40%) מאשר בקרב נשים יהודיות (35%).

● שלושת ענפי התעסוקה העיקריים של גברים ערבים הם בינוי (25%), מסחר ותיקונים (18%) ותעשייה (17%), ושל נשים ערביות - חינוך (38%), שירותי בריאות, רוחה וסעד (19%) ומסחר (11%).

13. מועסקים לפי משלח יד, אחוזים, 2003

● בשנת 2003 הייתה ההכנסה הממוצעת ברוטו לשעת עבודה של שכיר ערבי 29.5 ש"ח (ממוצע לגברים ולנשים). ההכנסה לשעת עבודה של אישה שכירה ערבייה (30.3 ש"ח) הייתה גבוהה מזו של גבר (29.3 ש"ח), וזאת בעיקר כתוצאה מרמת ההשכלה הגבוהה יותר של הנשים הערביות שבכוח העבודה, בהשוואה לגברים.

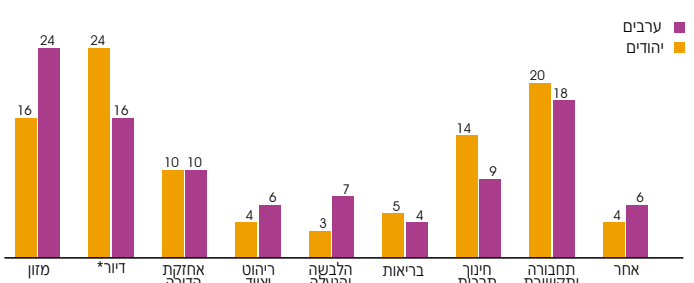
● הכנסת שכיר ערבי היוותה 69% מהכנסת שכיר יהודי - 63% בקרב גברים ו-82% בקרב נשים.

● ההכנסה ברוטו למשק בית ערבי הייתה 7,513 ש"ח לעומת 11,548 ש"ח למשק בית יהודי. הכנסות מעבודה היוו 76% מכלל ההכנסות של משקי בית ערבי (77% במשק בית יהודי), קצבאות הביטוח הלאומי - 20% (11% במשק בית יהודי), פנסיה ממקום עבודה - 1% (7% במשק בית יהודי), והשאר - ממקורות אחרים. מבין קצבאות הביטוח הלאומי, קצבת ילדים היוותה 8% מכלל ההכנסות של משק בית ערבי (2% במשק בית יהודי), וקצבת זקנה - 3% (5% במשק בית יהודי).

● בשנת 1989 היוותה ההכנסה מעבודה 79% מכלל ההכנסות של משק בית ערבי, לעומת 76% ב-2003, וקצבאות הביטוח הלאומי 17%, לעומת 20% ב-2003.

● כרבע מכלל ההוצאות לתצרוכת של משקי בית ערביים הן למזון, בהשוואה ל-16% במשקי בית יהודיים.

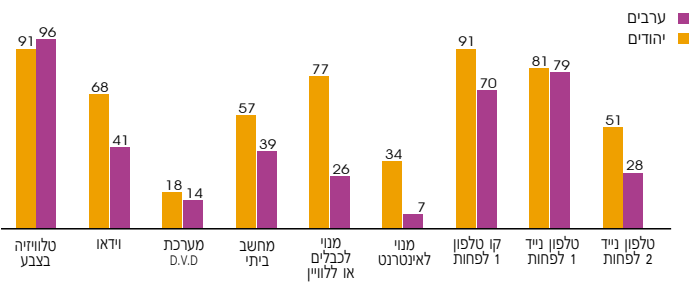
14. הוצאה חודשית לתצרוכת למשק בית, לפי סעיפים, אחוזים, 2003

* שירותי דיר שאינם כספיים למי שגר בדירה בבעלותו, ושכר דירה למי שגר בדירה שכורה
 ** בעיקר תשלומי חשמל, מים, גז, ארנונה וכו'.

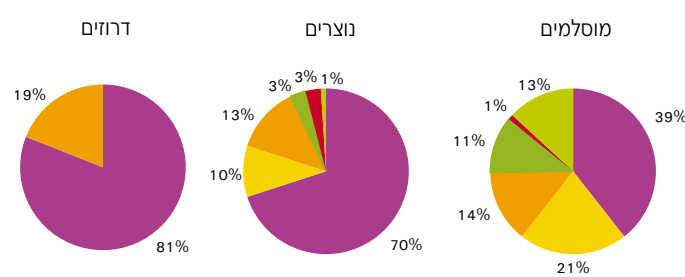
● 87% ממשקי הבית הערביים גרים בדירות שבבעלותם לעומת 68% ממשקי הבית היהודיים. ערך דירה שבבעלות משק בית ערבי הוא 627 אלף ש"ח בממוצע, ובבעלות משק בית יהודי - 818 אלף ש"ח. מספר החדרים הממוצע בדירה בבעלות משק בית ערבי הוא 3.8, ובדירה בבעלות משק בית יהודי - 4.0.

15. בעלות של משקי בית על מוצרים בני-קיום מתחום התקשורת, אחוזים, 2003

● קרוב למחצית (46%) מהאוכלוסייה הערבית מתגוררת במחוז הצפון (בעיקר באזור המערבי שלו). האוכלוסייה הערבית מהווה 52% מכלל האוכלוסייה במחוז זה.

16. האוכלוסייה הערבית לפי דת ומחוז, אחוזים, 2003

■ מחוז הצפון ■ מחוז ירושלים ■ מחוז חיפה ■ מחוז המרכז ■ מחוז תל אביב ■ מחוז הדרום

● בישראל 122 יישובים שרוב אוכלוסייתם ערבית - 89 יישובים מונים מעל אלפיים נפש (כל אחד) ו-33 יישובים מונים פחות מאלפיים נפש. בנצרת - העיר הערבית הגדולה ביותר - גרו 62,200 איש בשנת 2003. עוד ארבע ערים מנו מעל 30,000 תושבים: אום אל-פחם, רהט, טייבה ושפרעם.

● 24% מהאוכלוסייה הערבית מתגוררת בתשעה יישובים יהודיים שבהם היא מהווה מעוט ניכר: 18% - בירושלים, ו-6% - בחיפה, בתל אביב-יפו, בלוד, במעלות תרשיחא, בנווה שלום, בנצרת עילית, בעכו וברמלה.

● 4% מהאוכלוסייה הערבית מתגוררת במקומות שאינם מוגדרים על ידי משרד הפנים כיישובים.

17. האוכלוסייה הערבית, לפי מחוז, 2003

סה"כ	מחוז ירושלים	מחוז הצפון	מחוז חיפה	מחוז המרכז	מחוז ת"א	מחוז הדרום
אוכלוסייה (אלפים)	1,302	237	596	190	126	137
אוכלוסייה (%)	100	19	46	14	10	10
% גידול	3.0	3.1	2.5	2.5	2.9	5.5
% ערבים מכלל האוכלוסייה	19	29	52	23	8	14
% מוסלמים מכלל הערבים	82	95	71	81	97	100
% בני 0-14	41	42	38	38	41	57
ממוצע לידות לאישה	4.1	4.2	3.5	3.6	4.3	9.0
שיעור תמותת תינוקות*	8.2	6.4	7.2	8.2	5.1	14.5

*ממוצע 2001-2003
 () נתון בעל טעות דגימה גבוהה יחסית

מארג 2006

עלונים נוספים בסדרת סטטיסטיקה

תיירות | סקר כוח אדם | נשים וגברים | סחר חוץ | המשק הישראלי | ענפי טכנולוגית המידע
 אקלים | ילדים | סקר הוצאות משק הבית | סקר הכנסות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

אינטרנט: www.cbs.gov.il | דוא"ל: info@cbs.gov.il | טל: 02-6592666 | פקס: 02-6521340

כתביה: **נורית יפה** | עריכת לשון: **רינת דוויק-סיקסק**

צילום שער באדיבות משרד התיירות | עיצוב: נבון ארט

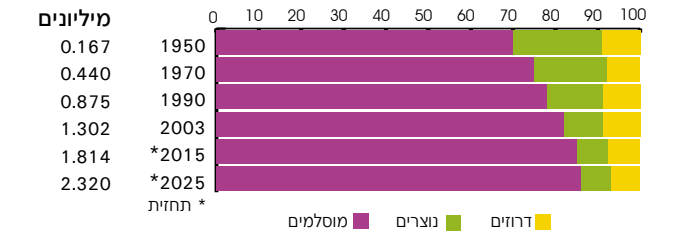
הלשכה המרכזית
 לסטטיסטיקה

האוכלוסייה הערבית בישראל 2003

אוכלוסייה

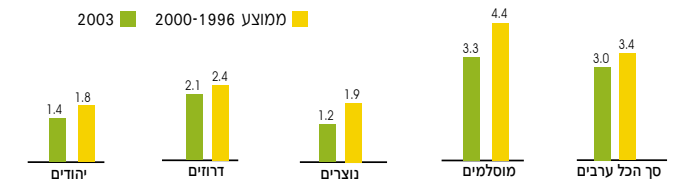
- בסוף 2003 מנתה האוכלוסייה הערבית בישראל 1.302 מיליון נפש, והיוותו 19% מכלל האוכלוסייה. לפי תחזית, ב-2025 היא תמנה כ-2.320 מיליון נפש (25%).
- האוכלוסייה הערבית כוללת 1.073 מיליון מוסלמים (82%), 116 אלף נוצרים (9%) ו-111 אלף דרוזים (9%). משנות ה-50 חלקם של המוסלמים גדל, חלקם של הנוצרים קטן, וחלקם של הדרוזים היה יציב.

1. האוכלוסיה הערבית, לפי דת, אחוזים, 1950-2025*

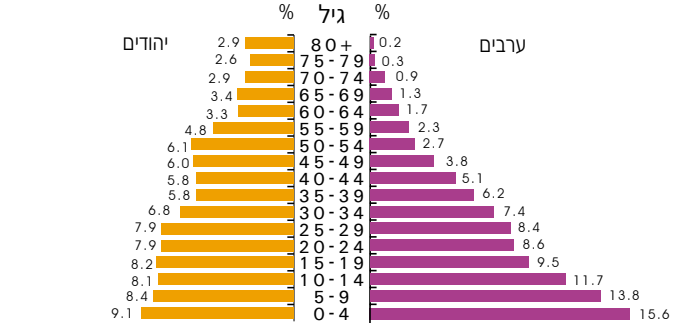
- במהלך 2003 גדלה האוכלוסייה הערבית ב-38 אלף נפש, גידול שכמעט כולו נובע מריבוי טבעי (כ-41 אלף לידות וכ-4 אלפים פטירות).
 ● שיעור הגידול של האוכלוסייה הערבית ירד מ-3.4% לשנה בממוצע בשנים 1996-2003 ל-3% ובשנים 2003-2004, ומזה שיעור הריבוי הטבעי היה 2.9%. לשם השוואה, שיעור הריבוי הטבעי בסוריה בישראל ב-2003 הוא 2.4%, במצרים - 2.0% ובלבנון - 1.7% (מקור: Population Reference Bureau).

2. אחוז גידול, 1996-2000, 2003

- כתוצאה מרמת הפריון הגבוהה, האוכלוסייה הערבית צעירה מאוד: הגיל החציוני שלה הוא 19.7 (כלומר, מחצית מהאוכלוסייה צעירה מגיל זה ומחציתה מבוגרת יותר). הגיל החציוני של המוסלמים הוא 18.5, של הנוצרים - 27.9 ושל הדרוזים - 22.7. לשם השוואה, הגיל החציוני של האוכלוסייה היהודית הוא 30.3.
- באוכלוסייה הערבית ישנם 1,035 גברים ל-1000 נשים (באוכלוסייה היהודית - 966 גברים ל-1000 נשים).

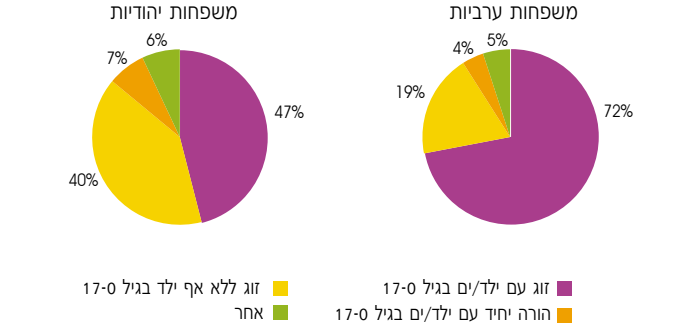
3. הרכב גילים, אחוזים, 2003

במשפחה

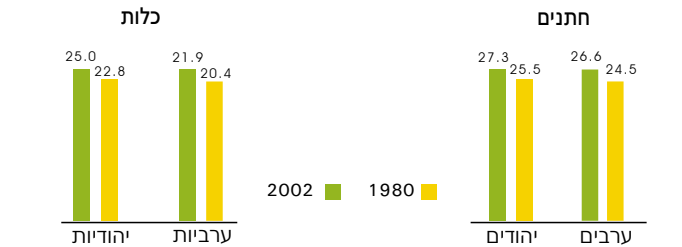
- בשנת 2003 כללה האוכלוסייה הערבית (ללא הבדווים בדרום) 245 אלף משפחות (ובנוסף, 13 אלף איש שגרו לבדם). בממוצע מונה משפחה ערבית 4.9 נפשות, בהשוואה ל-3.5 במשפחה יהודית. 36% מהמשפחות הערביות מונות 6 נפשות ומעלה, בהשוואה ל-10% מהמשפחות היהודיות.
- המספר הממוצע של ילדים בני 17-0 במשפחות ערביות שבהן לפחות ילד אחד בגיל זה הוא 3.0, בהשוואה ל-2.2 במשפחות יהודיות.

4. סוגי משפחות, אחוזים, 2003

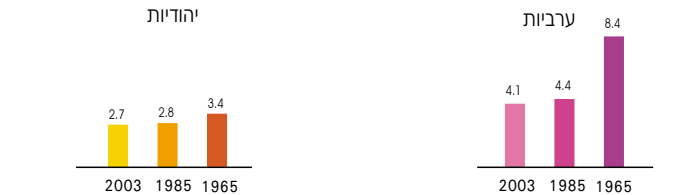

- חלקן של הנשים המוסלמיות והדרוזיות שלא נישאו מעולם גדל בעשורים האחרונים והגיע ב-2002 ל-11.4% (מ-4% ב-1970). שיעור זה גדול יותר מאשר בקרב הנשים היהודיות בגילן אלו (6.7%).
- מאז 1980 עלה גיל הנישואין הממוצע של כלות ערביות ב-1.5 שנים ושל חתנים וערביות ב-1.8 שנים. הפרש הגילים הממוצע בין בני זוג ערבים - גדל באותן שנים (בין בני זוג יהודים, לעומת זאת, ההפרש קטן מ-2.7 שנים ל-2.3).

5. גיל ממוצע בנישואין ראשונים, 1980, 2002

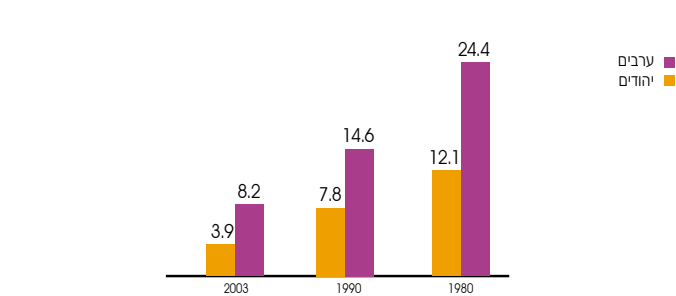
6. ממוצע ילדים לאישה, 1965, 1985, 2003

בדיאות

- בשנים 2000-2003 הייתה תוחלת החיים של גברים ערבים 74.6 שנים בממוצע לשנה, ושל נשים ערביות - 78.0 (3.3 ו-3.8 שנים פחות מתוחלת החיים של גברים יהודים ושל נשים יהודיות, בהתאמה). מראשית שנות ה-80' עלתה תוחלת החיים של האוכלוסייה הערבית בכ-3.9 שנים, לעומת עלייה של כ-5.0 שנים באוכלוסייה היהודית, והפער ביניהן התרחב.
- בשנת 2003 היה שיעור תמותת התינוקות באוכלוסייה הערבית 8.2 (לא לפי לידות חי) - ירידה מ-24.4 ב-1980. בכל התקופות היה שיעור תמותת התינוקות הערביים כפול מהשיעור באוכלוסייה היהודית.
- שיעורי תמותת התינוקות הערביים במחוזות השונים (ממוצעים ל-2001-2003) היו: במחוז המרכז 5.1, במחוז תל אביב 5.8 (נתון בעל טעות דגימה גבוהה יחסית), במחוז ירושלים 6.4, במחוז הצפון 7.2, במחוז חיפה 8.2 ובמחוז הדרום 14.5.

7. פטירות תינוקות, שיעורים לאלף לידות חי, 1980, 1990, 2003

- שיעור תמותת התינוקות הערביים בישראל נמוך מזה שבמדינות ערב השכנות וברשות הפלסטינית: בעירק השיעור הוא 102, במצרים - 38, בלבנון - 27, ברשות הפלסטינית - 26, בירדן - 22 ובסוריה - 18.
- מקור: Population Reference Bureau, 2004 World Population Data Sheet.

8. מדדי בריאות נבחרים, בני 65 ומעלה*, שיעורים לאלף, 1999/2000

יהודים	ערבים	
232	314	אשפוזים בשנה
		מדווחים על:
418	348	יתר לחץ דם
143	158	אוטם שריר הלב
112	115	מחלת לב אחרת
152	293	סוכרת

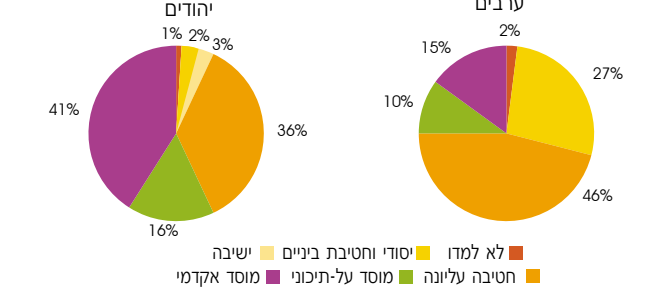
*בגלל הבדלים בהרכב הגילים בין ערבים ליהודים מובאת השוואה באותה קבוצת גיל

- בממוצע, אדם ערבי בגיל 65 ומעלה ביקר אצל רופא 20 פעמים בשנה ויהודי 15 פעמים.
- שיעור המעשנים (לפחות סיגריה אחת ביום) בגילים 20 ומעלה גדול בקרב גברים ערבים (49%) מזה שבקרב גברים יהודים (31%), וקטן בקרב נשים ערביות (4%) מזה שבקרב נשים יהודיות (17%).
- 15% מהנשים הערביות בנות 40 ומעלה, לעומת 32% מהנשים היהודיות, ביצעו בדיקת ממאגרפיה לגילוי מוקדם של סרטן השד בתקופה של 12 חודשים (נתוני 1999/2000).

השכלה

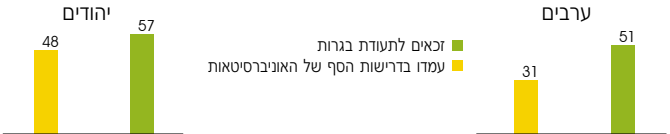
- חציון שנות הלימוד של האוכלוסייה הערבית הבוגרת (בני 15 ומעלה) עלה מ-9.0 בשנת 1990 ל-11.1 בשנת 2003 (באוכלוסייה היהודית החציון עלה באותן שנים מ-11.9 ל-12.6).
- חלקם של אלו שלמדו 13 שנים ומעלה בכלל האוכלוסייה הערבית בגילים 34-25 הגיע ב-2003 ל-26% (לעומת 60% באוכלוסייה היהודית), ובקרב בני 35-44 ל-20% (לעומת 52%).

9. בני 25-34, לפי סוג בית ספר אחרון בו למדו או לומדים, אחוזים, 2003

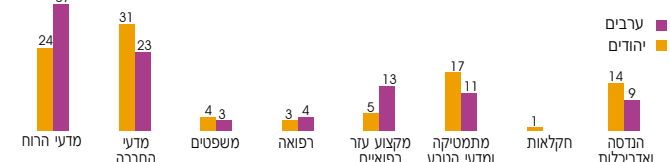
- 10% מהתלמידים בכיתות ט-יא בחינוך הערבי נשרו ממערכת החינוך בסוף שנת 2002/2003 (ירידה מ-13% עשר שנים לפני כן). שיעור הנשירה המרבי הוא בסוף כיתה ט - כ-13%, בהשוואה ל-9% בסוף כיתה י ול-7% בסוף כיתה יא. שיעור הנשירה של בנים גבוה מזה של בנות.
- שיעור תלמידי כיתות יב הערבים החכים לעודות בגרות (51%) נמוך מהשיעור בקרב התלמידים היהודים (57%). ההבדל בשיעור העמידה בדרישות הסף של האוניברסיטאות גדול יותר: 31% לעומת 48%, בהתאמה.

10. תלמידי כיתות י"ב הזכאים לתעודת בגרות, אחוז מכלל התלמידים, 2003

- 24% מכלל תלמידי כיתות יב בחינוך הערבי שקיבלו תעודת בגרות ב-1994/1995 התחילו ללמוד באוניברסיטה בתוך 6 שנים לאחר סיום לימודיהם התיכוניים, לעומת 32% בחינוך העברי.
- בשנת 2003/2004, היוו 10,028 הסטודנטים הערבים באוניברסיטאות 8.1% מכלל הסטודנטים: 9.8% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון, 5.1% מכלל הסטודנטים לתואר שני ו-3.3% מכלל הסטודנטים לתואר שלישי. 6,106 הסטודנטים הערבים במכללות להכשרת מורים היוו 28% מכלל הסטודנטים בהן ו-2,545 הסטודנטים הערבים במכללות האקדמיות היוו 5% מכלל הסטודנטים בהן.

11. סטודנטים באוניברסיטאות לפי תחום לימודים, אחוזים, 2002/2003

- נשים מהוות 67% מכלל המורים בחינוך היסודי הערבי (91% בחינוך העברי), 48% בחטיבות הביניים (83%) ו-38% בחטיבות העליונות (70%).